

20.7.2022

Dnro 1601/452/18

Tietosuojavaltuutetun päätös

Asia

Asiassa on kyse rekisteröidyn oikeudesta tarkastaa tietonsa sekä rekisteröidyn oikeudesta saada tietonsa poistetuksi.

Rekisterinpitäjä

Pankki

Hakijalta saatu selvitys

Hakija on 7.5.2018 saattanut tietosuojavaltuutetun toimistossa vireille asian, joka koskee rekisteröidyn oikeutta tarkastaa tietonsa sekä rekisteröidyn oikeutta tietojen poistamiseen.

Hakija on saanut pankin sivuliikkeeltä asiakastiedotteen, vaikka ei ole kertomansa mukaan ollut vuosiin rekisterinpitäjän asiakas. Hakija on kertonut olevansa pankin osakkeenomistaja ja hoitaneensa pankkiasioita äitinsä edunvalvojana. Hakija oli pyytänyt rekisterinpitäjältä pääsyä henkilötietoihinsa kirjeitse 21.11.2017, mutta ei ollut vielä asian vireille saattaessaan saanut rekisterinpitäjältä vastausta.

Hakijaan on sittemmin oltu yhteydessä tietosuojavaltuutetun toimiston toimesta. Hakija on kertonut saaneensa rekisterinpitäjältä 4.6.2018 päivättyä kirjeenä vastauksen ja jäljennöksen henkilötiedoistaan. Hakijan mukaan rekisterinpitäjän toimittama jäljennös asiakastiedoista sisälsi henkilötietoja, jotka olisi hänen näkemyksensä mukaan pitänyt jo poistaa. Hakijan mukaan joitakin tietoja on säilytetty lähes 20 vuotta. Hakija on lisäksi todennut, että rekisterinpitäjän antama jäljennös ei sisältänyt kaikkia hakijaa koskevia henkilötietoja.

Saatuun rekisterinpitäjältä jäljennökseen henkilötiedoistaan hakija oli ottanut rekisterinpitäjään uudestaan yhteyttä 13.6.2018 ja pyytänyt henkilötietojensa poistamista. Hakijan mukaan hän ei ollut saanut rekisterinpitäjältä vahvistusta sille, onko hänen henkilötietojensa käsittelyä jatkettu ja millä perusteella näin on mahdollisesti tehty.

Rekisterinpitäjältä saatu selvitys

Tarkastusoikeuden ja poisto-oikeuden toteuttaminen

Tietosuojavaltuutetun toimisto on pyytänyt asiassa rekisterinpitäjältä ensimmäisen kerran selvitystä 28.4.2020. Tietosuojavaltuutetun toimisto on pyrkinyt selvittämään erityisesti sitä, 1) onko rekisterinpitäjä toteuttanut hakijan yleisen tietosuoja-asetuksen (EU) 2016/679 (tietosuoja-asetus) 15 artiklan mukaisen oikeuden saada tarkastaa tietonsa kokonaisuudessaan, 2) millä perusteella rekisterinpitäjä käsittelee hakijan tietoja ja 3) onko rekisterinpitäjä toteuttanut hakijan tietosuoja-asetuksen 17 artiklan mukaisen pyynnön saada tietonsa poistetuksi. Rekisterinpitäjä on vastannut selvityspyyntöön 27.5.2020.

Antamassaan selvityksessä rekisterinpitäjä on todennut, että hakija on esittänyt rekisterinpitäjälle pyynnön päästä tietoihinsa 21.11.2017 päivätyllä kirjeellä. Rekisterinpitäjän mukaan se ei ole löytänyt hakijan 21.11.2017 lähettämää kirjettä. Selvityksen mukaan rekisterinpitäjä on vastannut hakijan toiseen 19.3.2018 päivätyyn kirjeeseen 4.6.2018.

Rekisterinpitäjän mukaan vastaus ei sisäisen väärinymmärryksen vuoksi sisältänyt saatekirjettä, jolla rekisteröityjä normaalisti kehoitetaan täsmentämään pyyntöään. Hakijalle toimitettu jäljennös sisälsi vain tärkeimmät henkilötietokategoriat, joita pankki käsittelee rekisteröidyistä. Koska asiakkailta on usein pääsy moniin tietoihin, kuten transaktiotietoihin verkkopankissa, rekisteröidyille lähetetään tavallisesti saatekirje, jossa heitä pyydetään täsmentämään, mitä muita tietoja rekisteröity haluaa saada, mikäli yleinen kuvaus ei ole riittävä.

Rekisterinpitäjän mukaan hakijan oikeutta tutustua tietoihin ei ole sisäisen väärinymmärryksen vuoksi toteutettu kokonaisuudessaan. Rekisterinpitäjä on antamassaan selvityksessään todennut, että se ottaa yhteyttä hakijaan varmistaakseen, että hakijan pyytämät tiedot toimitetaan hänelle.

Rekisterinpitäjän mukaan hakija oli jäljennöksen saatuaan ottanut rekisterinpitäjään uudestaan yhteyttä 13.6.2018 ja kertonut haluavansa saada tietonsa poistetuksi tietosuoja-asetuksen 17 artiklan nojalla. Tähän kirjeeseen rekisterinpitäjä on vastannut 2.7.2018. Rekisterinpitäjällä ei ole enää pääsyä tähän viestiin, mutta rekisterinpitäjän asiakasjärjestelmässä on merkintä vastauksen lähettämisestä kyseisenä päivänä.

Rekisterinpitäjän toteaa, että sen järjestelmän perusteella hakijan verkkopankkisopimus on luotu 9.1.2014 ja se on päätynyt 27.8.2014. Rekisterinpitäjän mukaan myös hakijan sijoituspalvelusopimus on oletettavasti purettu samanaikaisesti. Sopimusta ei kuitenkaan ollut manuaalisen virheen vuoksi merkitty päättyneeksi. Sijoituspalvelusopimus päätettiin rekisterinpitäjän merkintöjen mukaan 4.6.2018.

Annetussa selvityksessä on todettu, että hakijan verkkopankkisopimusta ja sijoituspalvelusopimusta koskevia henkilötietoja koskee laissa säädetyt säilytysajat, joiden vuoksi hakijan pyyntöä ei voida toteuttaa. Rekisterinpitäjän toimittama selvitys sisältää taulukon tietojen säilytysajoista. Rekisterinpitäjän selvityksen mukaan oikeudelliset perusteet hakijan henkilötietojen käsittelylle ovat tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädetty oikeudellinen velvoite ja 6 artiklan 1 kohdan f alakohdassa säädetty oikeutettu etu. Rekisterinpitäjän mukaan se on käsitellyt hakijan henkilötietoja vuoteen 4.6.2018 asti myös 6 artiklan 1 kohdan b alakohdan nojalla sopimuksen täytäntöönpanemiseksi.

Rekisterinpitäjän mukaan sillä on velvollisuus säilyttää asiakkaidensa henkilötietoja noudattaakseen lakia rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä (28.6.2017/444). Rekisterinpitäjä katsoo myös olevansa oikeutettu säilyttämään henkilötietoja kymmenen vuotta oikeutetun etunsa perusteella puolustaakseen itseään irtisanottuihin sopimuksiin liittyviltä mahdollisilta oikeudellisilta vaatimuksilta. Rekisterinpitäjä vetoaa tietosuoja-asetuksen 17 artiklan 3 kohdan b ja e alakohtiin, joiden mukaan 17 artiklaa (oikeutta saada tietonsa poistetuksi) ei sovelleta, mikäli henkilötietojen käsittely on tarpeen rekisterinpitäjään sovellettavaan unionin oikeuteen tai jäsenvaltion lainsäädäntöön perustuvan, käsittelyä edellyttävän lakisääteisen veloitteen noudattamiseksi tai jos käsittely tapahtuu yleistä etua koskevan tehtävän suorittamista tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämistä varten, tai mikäli

henkilötietojen käsittely on tarpeen oikeudellisen vaateen laatimiseksi, esittämiseksi tai puolustamiseksi.

Poistettavaksi pyydettyjen henkilötietojen säilytysaika

Tietosuojavaltuutetun toimisto on pyytänyt rekisterinpitäjältä lisäselvitystä 1.10.2020. Tietosuojavaltuutetun toimisto on pyrkinyt selvittämään sitä, 1) miten hakijan asiakkuus määritellään päättyneeksi, 2) vaikuttaako tähän hakijan toiminta edunvalvojan roolissa, sekä 2) miten rekisterinpitäjä perustelee aikaisemmassa selvityksessä mainittua oikeutettuun etuun perustuvaa kymmenen vuoden säilytysaikaa. Lisäselvitys on vastaanotettu 23.10.2020.

Rekisterinpitäjän näkemyksen mukaan asiakassuhde päättyy, kun viimeisin voimassa oleva sopimus irtisanotaan tai päättyy. Tämä voi tapahtua esimerkiksi sopimuskauden päättyessä tai toimeksiannon päätyttyä. Mikäli henkilö päättää lopettaa asiakassuhteensa luottolaitokseen, rekisterinpitäjän mukaan sen ei tarvitse tuhota henkilön tietoja asiakasrekisteristään välittömästi, mikäli niiden säilyttäminen on edelleen tarpeen. Tietojen voidaan rekisterinpitäjän mukaan katsoa olevan tässä tilanteessa edelleen tarpeellisia esimerkiksi henkilöltä itseltään tai viranomaisilta mahdollisesti tulevien selvityspyyntöjen vuoksi.

Rekisterinpitäjä toteaa selvityksessään, että monella suomalaisella on tili pankissa, jossa hänellä ei enää ole muita palveluja. Tili on joko tarkoituksella tai vahingossa jätetty irtisanomatta, ja se on sen jälkeen unohtunut. Rekisterinpitäjän mukaan tyypillinen tilanne on esimerkiksi sellainen, että asiakas irtisanoo vain osittain sopimuksensa pankin kanssa jättäen esimerkiksi vielä tilisopimuksen voimaan. Tämän vuoksi sopimusten irtisanomisesta huolimatta rekisterinpitäjä joutuu tyypillisesti säilyttämään tietoja pitkään, vaikka asiakas itse mieltäisi pankkisuhteen päättyneen. Rekisterinpitäjän mukaan syynä on myös se, että vanhentumisesta annetun lain mukaan talletus ei vanhene koskaan.

Rekisterinpitäjän mukaan tietojen säilytysajat on siksi tyypillisesti suunniteltu niin, että ne alkavat vasta, kun asiakas päättää kyseisen sopimuksen, mikäli lainsäädännöstä muuta ei johdu. Niinpä luottolaitoksilla on rekisterinpitäjän mukaan oikeus ja velvollisuus säilyttää asiakkaan perustietoja sekä tietoja hänellä olleista talletuksista. Lisäksi rahanpesulain mukaan asiakkaan tuntemistiedot on säilytettävä luotettavalla tavalla vähintään viiden vuoden ajan liiketoimen tai asiakassuhteen päätyemisestä.

Rekisterinpitäjän antaman selvityksen mukaan luottolaitosten on Finanssivalvonnan antaman standardin 4.4.b mukaan arkistoitava sopimukseen liittyvä aineisto tarpeellisella tavalla ja seurattava sopimusten voimassaoloa sekä niistä mahdollisesti johtuvia tulkintaerimielisyyksiä tai riitoja. Jos kysymys on toistaiseksi myönnetystä tai ehdollisesti syntyvästä velasta taikka muusta velasta, jonka vanhentumisajan alkamisajankohta ei määräydy velan vanhentumisesta annetun lain eli ns. vanhentumislain 5–7 §:n nojalla, velka vanhentuu vanhentumislain 8 §:n mukaan kymmenen vuoden kuluttua veloitteen oikeusperusteen syntymisestä, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Edellä esitetyn vanhentumislain kohdan mukaisesti sopimussuhteeseen perustuvia vahingonkorvausvaatimuksia voidaan rekisterinpitäjän mukaan esittää sopimuksen voimassaoloaikana ja myös voimassaoloajan jälkeen, jolloin luottolaitoksella tulee olla esittää tarvittava sopimukseen liittyvä, Finanssivalvonnan edellyttämä aineisto.

Rekisterinpitäjä kertoo selvityksessään olevansa myös vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista annetun lain (2009/617) eli ns. tunnistuslain mukainen vahvan sähköisen tunnistuspalvelun tarjoaja. Tunnistuslain mukaan luottolaitokset ovat tunnistuspalvelun tarjoajina velvollisia tallentamaan yksittäistä tunnistustapahtumaa sekä sähköisen allekirjoittamisen tapahtuman todentamiseksi tarvittavia tietoja vähintään viisi vuotta tunnistustapahtumasta. Lisäksi luottolaitoksen on tunnistuslain mukaan tallennettava ensitunnistamiseen liittyvät tiedot sekä tiedot tunnistusvälineen käyttöön mahdollisesti liittyvistä estoista ja käyttörajoituksista vähintään viisi vuotta tunnistuspalvelun tarjoajan ja tunnistusvälineen haltijan välisen asiakassuhteen päättymisestä.

Rekisterinpitäjän mukaan edunvalvojen tunnistamista, tuntemista ja käsittelyä asiakkaana kohdellaan samalla tavalla kuin mitä tahansa muita Rekisterinpitäjän asiakkaita. Rekisterinpitäjä toteaa, että henkilöasiakkaiden verkkopankkitunnukset ovat maksupalvelulain mukaisia henkilökohtaisia turvatunnuksia. Lisäksi ne toimivat tunnistuslain mukaisina tunnistusvälineinä. Tämän vuoksi verkkopankkitunnuksia käyttävä asiakas on Rekisterinpitäjän mukaan aina katsottava myös pankin asiakkaaksi.

Rekisterinpitäjän mukaan kymmenen vuoden säilytysaika perustuu velan vanhentumisesta annetun lain 2003/728 7§:n 2 momenttiin. Kyseisen lainkohdan mukaan vahingonkorvauksen tai muun 1 momentissa tarkoitetun velan vanhentuminen on katkaistava ennen kuin kymmenen vuotta on kulunut sopimusrikkomuksesta taikka vahinkoon johtaneesta tai edun palautuksen perustana olevasta tapatumasta. Rekisterinpitäjä katsoo, että sillä on laajamittaisesta toiminnastaan johtuen oikeutettu intressi säilyttää tietoja 10 vuotta varautuakseen mahdollisia oikeudellisia kanteita vastaan tiettyjen asiakastietojen osalta.

Annetussa selvityksessä on todettu, että hakijan sijoituspalvelusopimuksen päättymisajankohdan merkitsemisessä on tapahtunut virhe. Rekisterinpitäjä on selvittänyt asiaa sisäisesti ja todennut, että kyseinen sopimus on päätynyt alun perin jo 20.2.2008. Rekisterinpitäjän antaman lisäselvityksen mukaan virheellinen tieto sijoituspalvelusopimuksen voimassaolosta säilyi rekisterinpitäjän järjestelmissä 5.6.2018 saakka vaikka sopimus oli tosiasiallisesti jo päätynyt. Rekisterinpitäjä on selvittänyt asiaa sisäisesti ja todennut, että kyseisiä tietoja ei tarvitse enää säilyttää ja hakijan tätä palvelua koskevat tiedot poistetaan.

Peruste säilyttää jäljellä olevat tiedot

Tietosuojavaltuutetun toimisto pyysi rekisterinpitäjältä 3.3.2021 tarkempaa selvitystä jäljellä olevien verkkopankkipalvelusopimusta koskevien tietojen käsittelystä. Tietosuojavaltuutetun toimisto on pyrkinyt selvittämään erityisesti sitä, 1) millainen rekisterinpitäjän mainitsema sopimusrikkomus tai tapahtuma voisi tulla kyseeseen hakijan tapauksessa ja 1) mitä hakijan tietoja rekisterinpitäjä vielä käsittelee tähän tarkoitukseen. Selvitys on vastaanotettu 16.3.2021.

Rekisterinpitäjän mukaan velan vanhentumisesta annetun lain 7 §:ssä säädetään sopimusrikkomukseen perustuvasta hyvityksestä. Rekisterinpitäjän mukaan esimerkkejä tällaisista ovat esimerkiksi asiakkaan väite oikeudettomasta tapahtumasta, väite sopimusvelvoitteen täyttämättä jättämisestä tai virheellisestä toteutuksesta. Rekisterinpitäjän mukaan pankilla on tästä johtuen merkittävä intressi säilyttää tietoja puolustautuakseen tehokkaasti asiakkaan mahdollisesti esittämää väitettä vastaan. Koska

väite voi rekisterinpitäjän mukaan kohdistua mihin tahansa rekisterinpitäjän toteuttamaan palveluun, tarve säilyttämiselle on rekisterinpitäjän mukaan laaja.

Rekisterinpitäjän mukaan sen edellä mainitsema oikeus nostaa kanne lain velan vanhentumisesta perusteella on yhtä hakijalla kuin muillakin rekisterinpitäjän asiakkaalla kymmenen vuotta asiakassuhteen päättymisestä. Rekisterinpitäjän mukaan sillä tulee olla mahdollisuus puolustautua tällaisia väitteitä vastaan yhtä pitkään kuin asiakkaalla on mahdollisuus nostaa kanne asiasta. Muussa tapauksessa rekisterinpitäjä ei pystyisi puolustautumaan kannetta vastaan oikeudessa tehokkaasti ja se saattaisi johtaa merkittäviin oikeudenmenetyksiin sekä taloudellisiin tappioihin.

Rekisterinpitäjä toteaa selvityksessään, että asiakkaan alkuperäinen asiakassuhde rekisterinpitäjään on päättynyt 20.2.2008. Rekisterinpitäjä on katsonut, että hakijan tiedot voidaan riskiperusteisen arvioinnin jälkeen poistaa. Rekisterinpitäjän mukaan arvioinnissa on otettu huomioon asiakkaan rekisterinpitäjälle antama palaute ja rekisterinpitäjän tekemä sopimusta koskeva virhekirjaus. Rekisterinpitäjä toteaa, että tämän vuoksi suurin osa asiakkaan tiedoista on poistettu. Rekisterinpitäjän mukaan sen säilyttämät tiedot ovat enää nimi, tilinumerot ja henkilötunnus. Rekisterinpitäjä n mukaan tiedot eivät ole kuitenkaan enää rekisterinpitäjän tuotantojärjestelmissä, ja ne tulevat poistumaan kokonaan kahden kuukauden päästä.

Poistetut henkilötiedot

Rekisterinpitäjältä on pyydetty 24.3.2021 tarkennusta siihen, mitä tietoja rekisterinpitäjän säilytti hakijasta ennen niiden poistamista. Selvitys on vastaanotettu 30.3.2021.

Rekisterinpitäjä toteaa, että se on säilyttänyt oikeutettuun intressiinsä perustuen ja poistanut aiemmin kuvatulla tavalla seuraavia tietokategorioita:

- Asiakkaan palvelut
- Palvelun nimi
- Muutospäivä ja lopetuspäivä
- Asiakkaan kieli (jolla haluaa itseään palveltavan)
- Kotikunta
- Sijaintikunta
- Asuinmaa
- Juridinen muoto
- Asiakkaan tila
- Kohderyhmä
- Kansalaisuus
- Verotuksellinen asuinvaltio
- Verotunniste
- Syntymäpaikka
- Syntymämaa
- Asiakkaan rekisteröintipäivä
- Sektori
- Työpaikka
- Ammatti
- Talletusraja
- USA-rajoite
- FATCA
- Osoite
- Puhelinnumero

- Sähköpostiosoite
- Sijoittajaluokitustieto
- Rating and scoring
- AML-tila
- Riskiluokka
- PEP-tiedot
- Asiakkaan tunnustusasiakirja ja voimassaolo

Rekisterinpitäjä toteaa selvityksessä, että sillä on ollut merkittävä intressi säilyttää tietoja puolustautuakseen tehokkaasti asiakkaan mahdollisesti esittämää väitettä vastaan. Rekisterinpitäjä on halunnut tuoda esille, että sillä on lähtökohtaisesti ollut velvollisuus säilyttää kyseisiä tietoja lakisääteisten velvoitteen noudattamiseksi viisi, kuusi tai kymmenen vuotta asiakassuhteen päättymisestä.

Hakijan vastine

Vastine rekisterinpitäjän toimittamaan selvitykseen

Tietosuojavaltuutetun toimisto on pyytänyt hakijalta vastinetta rekisterinpitäjän antaman selvityksen jälkeen 15.6.2020. Hakijan vastine on vastaanotettu 22.7.2020.

Antamassaan vastineessaan hakija on todennut, että rekisterinpitäjä ei ole vieläkään ottanut häneen yhteyttä. Hakijan mukaan hän ei ole myöskään saanut rekisterinpitäjän selvityksessään mainitsemaa 2.7.2018 lähetettyä kirjettä.

Hakijan mukaan hänen kirjeidensä muotoilujen vuoksi on huomionarvoista, että pankki ilmoittaa jälkikäteen, että sen toimittama vastaus oli vain yleiskatsaus. Hakijan mukaan hänen pyyntönsä olisi muotoiltu toisin, jos hän olisi pyytänyt vain yleiskatsausta. Nyt pankki on ilmeisesti tarkoituksella jättänyt pois paljon tietoa. Hakijan mukaan rekisterinpitäjän vastauksesta sai sen käsityksen, että se sisälsi henkilötiedot kokonaisuudessaan.

Hakija toteaa, että ei ole vieläkään saanut rekisterinpitäjältä selvennystä sille, miksi rekisterinpitäjä on katsonut hakijan asiakkaaksi lähettäessään hänelle asiakaskirjeen marraskuussa 2017.

Hakijan mukaan jäljennöksessä todetaan, että pankkitilejä ei ole. Tämä pitää hakijan mukaan paikkaansa, sillä tiliä koskeva sopimus on lakannut olemasta voimasta 2.5.2008. Hakijan mukaan jäljennöksessä todetaan lisäksi, että ainoa sopimus, josta olisi jäljellä henkilötietoja, on päätetty 20.2.2008, eli yli kymmenen vuotta sitten. Luottoja koskevat henkilötiedot ovat tässä tapauksessa jo 17 vuotta vanhoja ja ne olisi pitänyt poistaa jo kauan sitten.

Hakija ei ole samaa mieltä rekisterinpitäjän kanssa siitä, että hakijan sijoituspalvelusopimus olisi ollut voimassa 4.6.2018 asti. Mikäli sopimus olisi ollut voimassa, olisi sen hakijan mukaan pitänyt ilmetä hakijan saamasta asiakastietojen jäljennöksestä. Hakijan mukaan viimeinen arvopaperi, joka on sisältynyt sijoituspalvelusopimukseen, on siirretty toiseen pankkiin 15.12.2005. Tämän jälkeen sijoituspalvelusopimus olisi pitänyt hakijan mukaan katsoa päättyneeksi. Hakijan tulkinta rekisterinpitäjän toimittamien asiakastietojen perusteella on se, että sopimus rekisterinpitäjän kanssa on päätynyt 20.2.2008.

Hakijan mukaan sijoituspalvelusopimus ei voi liittyä hakijan äitiin, koska hakijan äidillään ei ole ollut tällaista sopimusta. Pankki on 20/2014 kirjoittanut hakijalle (edunvalvojana) selvityksen hakijan äidin palveluista pankissa ja se ei sisältänyt sijoituspalvelusopimusta.

Hakijan mukaan hänet on nimetty äitinsä edunvalvojaksi vuonna 2014 ja hän on tarvinnut siksi pääsyn äitinsä pankkitilille. Hakijan mukaan hän on ollut suhteessa pankkiin edunvalvojana ja hänen äitinsä on ollut pankin asiakas. Hakijan mukaan se, että hän on vuonna 2014 tehnyt rekisterinpitäjän kanssa sopimuksen pankkitunnuksilla käytettävistä palveluista, ei pitäisi hakijan mukaan tarkoittaa sitä, että hakijasta tulee rekisterinpitäjän asiakas. Hakijan mukaan sopimus on tehty hakijan toimiessa äitinsä edunvalvojana.

Hakija toivoo, että tietosuojavaltuutetun toimisto pyytää rekisterinpitäjältä selvityksen siitä, mitä periaatteita rekisterinpitäjä soveltaa edunvalvojia koskevien henkilötietojen käsittelyyn. Hakija haluaa tietää, ovatko edunvalvojat rekisterinpitäjän silmissä automaattisesti rekisterinpitäjän asiakkaita silloin, kun he hoitavat toisen henkilön asioita valtakirjan nojalla.

Hakija pyytää, että rekisterinpitäjä korjaa sijoituspalvelusopimusta koskevan virheensä. Hakijan mukaan tämän korjauksen seurauksena rekisterinpitäjää velvoittava viiden vuoden säilytysaika on jo tullut päätökseen ja tiedot tulee poistaa. Hakija kyseenalaistaa, voiko pankki laillisesti jatkaa sellaisten henkilötietojen käsittelyä, jotka olisi pitänyt poistaa, mutta joita on säilytetty rekisterinpitäjän tekemän virheen vuoksi.

Vastine toiseen selvitykseen

Tietosuojavaltuutetun toimisto on pyytänyt hakijalta 29.10.2020 vastinetta rekisterinpitäjän antamaan toiseen selvitykseen. Hakijan vastine on vastaanotettu 29.10.2020.

Antamassaan vastineessaan hakija on todennut, että pankin tulkinta edunvalvojien asiakassuhteesta pankkiin on kiinnostava ja herättää ajattelemaan erityisesti viranomaisia, jotka hoitavat edunvalvontaa. Hakijan mukaan olisi tärkeää, että tietosuojavaltuutettu pyytäisi digi- ja väestötietoviraston näkemyksen tilanteesta. Jos pankin perustelut pitävät juridisesti paikkaansa, tilanne tulisi hakijan mukaan selvittää kaikille, jotka hoitavat edunvalvontatehtäviä, sekä yksityishenkilöille, että viranomaisille.

Hakija ei jaa pankin tulkintaa asiasta, eivätkä myöskään henkilöt, joiden kanssa hakija on keskustellut asiasta. Hakijan käsitys on se, että edunvalvojasta ei tule pankin asiakasta silloin kun hän edustaa päämiestä edunvalvontatehtävän hoitamiseksi. Hakija pyytää, että tietosuojavaltuutettu ratkaisee asian. Mikäli tietosuojavaltuutettu ratkaisee asian hakijan käsityksen mukaan, pankki on hakijan mukaan velvollinen poistamaan hakijan henkilötiedot.

Hakija kertoo, että hän on lähettänyt rekisterinpitäjälle 16.7.2020 kirjeen, jossa hän on pyytänyt saada pääsyn kaikkiin rekisterinpitäjän käsittelemiin häntä koskeviin henkilötietoihin sekä tiedon niiden käsittelyperusteista. Hakija toteaa vastineessaan, että rekisterinpitäjä ei ole vielä toimittanut hakijalle henkilötietoja. Sen sijaan pankki on toimittanut hakijalle 11.10.2020 päivätyn vastauksen, jossa se on pyytänyt hakijaa täsmentämään tarkastuspyyntöään.

Hakija on vastineessaan todennut, että rekisterinpitäjän voisi ajatella pyytävän rekisteröityä täsmentämään pyyntöään silloin, kun henkilötietoja käsitellään laajasti.

Hakijan mukaan hänen tilanteessaan jäljellä olevien henkilötietojen määrän pitäisi olla kuitenkin hyvin rajallinen ottaen huomioon sen, että pankki on luvannut virheensä vuoksi poistaa tietoja. Hakija toteaa, että ottaen huomioon rekisterinpitäjän tähän asti tekemät virheet, on hänen mukaansa täysin kohtuullista, että hän käyttää muotoa ”kaikki henkilötiedot” täsmentämättä sitä enempää.

Hakijan mielestä ei ole kohtuullista, että rekisteröidyn pitäisi itse tietää, mitä henkilötietoja hän voi saada rekisterinpitäjältä. Hakija toteaa, että tarkastusoikeuden tarkoitus on mahdollistaa mahdollisten virheiden korjaaminen henkilötiedoissa kokonaisuudessaan. Hakija toteaa, että 15 artikla ei sisällä säännöksiä pyynnön täsmentämisestä.

Hakijaa pyytää, että tietosuojavaltuutetun toimisto velvoittaa pankin toimittamaan hakijalle kopion häntä koskevista henkilötiedoista niin pian kuin mahdollista.

Hakijalta on saatu vastine myös rekisterinpitäjän kuulemiseen 30.4.2022. Vastineessa ei kuitenkaan tuotu esille asian käsittelyn kannalta relevantteja uusia seikkoja.

Tietosuojavaltuutetun toimiston kuulemispyyntö

Rekisterinpitäjälle on 25.2.2022 varattu hallintolain (434/2003) 34 §:ssä tarkoitettu tilaisuus tulla kuulluksi sekä esittää näkemys tietosuojavaltuutetun toimiston esittelijän alustavasta arviosta ja kuulemispyynnössä esitetyistä tosiseikoista. Rekisterinpitäjälle on samalla varattu mahdollisuus tuoda esiin sellaisia yleisen tietosuoja-asetuksen 83 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja seikkoja, jotka rekisterinpitäjän näkemyksen mukaan olisi otettava huomioon ratkaisua tehtäessä. Selvyyden vuoksi on todettava, että kuulemispyynnön kohteena oli 2 erillistä tietosuojavaltuutetun toimistolle tehtyä kantelua. Toinen kantelu on käsitelty diaarinumerolla 7587/163/20.

Rekisterinpitäjä on antanut vastauksensa 25.3.2022. Vastauksessaan rekisterinpitäjä kertoo muun muassa seuraavaa.

Tapauksen 1601/452/18 tosiseikoista

Rekisterinpitäjä toteaa, että se on toimittanut vastauksen hakijan alkuperäiseen pyyntöön 4.6.2018. Rekisterinpitäjä toteaa selvityksessään, että kyseisessä tapauksessa rekisteröidylle oli syntynyt väärä kuva hänen tietojensa laajuudesta, koska rekisterinpitäjän vastauskirjeestä on puuttunut maininta siitä, että kyseessä on vain ote tiedoista.

Rekisterinpitäjän mukaan rekisteröity on väittänyt, että rekisterinpitäjä ei ole ollut rekisteröityyn yhteydessä 29.10.2020 mennessä. Rekisterinpitäjän mukaan se on kuitenkin ollut puhelimitse yhteydessä rekisteröityyn syyskuussa 2020, vastannut kirjeitse rekisteröidylle 11.10.2020 ja vielä uudestaan puhelimitse 13.10.2020.

Rekisterinpitäjä toteaa selvityksessään, että pankin henkilötietojen säilyttämistä sääntelee useita eri lakeja joissa on useita eripituisia aikoja. Lisäksi rekisterinpitäjän mukaan pankilla voi olla tarve säilyttää tietoja myös oikeutetun edun perusteella.

Rekisterinpitäjän mukaan hakija oli päättänyt suhteensa pankkiin 20.2.2008, mutta henkilötietoja on tullut säilyttää yllä mainittujen syiden vuoksi. Rekisterinpitäjä toteaa myös, että rekisteröity on kuusi vuotta myöhemmin asiakassuhteen päättämisestä

tehnyt sopimuksen rekisterinpitäjän kanssa jonka vuoksi henkilötietojen säilytysajat ovat käynnistyneet uudelleen.

Rekisterinpitäjän mukaan kuulemispyynnössä oli esitetty virheellisesti, että: ”rekisterinpitäjän mukaan myös edunvalvojana toimivat henkilöt katsotaan pankin asiakkaiksi”. Rekisterinpitäjä toteaa, että edunvalvojan tulee solmia rekisterinpitäjän kanssa verkkopankkisopimus käsitelläkseen päämiehen (tässä rekisteröidyn äidin) sopimus- ja muita tietoja sähköisesti. Rekisterinpitäjän mukaan rekisteröidyn henkilötietojen käsittelyperuste on ollut siis sopimus, ei rekisteröidyn asema edunvalvojana. Verkkopankkisopimuksen solmimisen vaihtoehtona on ollut päämiehen asioiden hoito konttorissa.

Rekisterinpitäjän mukaan kuulemispyynnössä ei ollut käsitelty rekisterinpitäjän säilytysaikojen perusteita millään tavalla. Rekisterinpitäjän mukaan sillä on ollut selkeästi peruste säilyttää henkilötietoja aiemmista ja rekisterinpitäjä on antanut vastauksensa selkeitä esimerkkejä tilanteista, jolloin henkilötietojen säilyttäminen on tarpeen myös muulla kuin lakisääteisellä perusteella.

Oikeudellisista seikoista

Rekisterinpitäjä kiinnittää selvityksessään huomiota siihen, että kuulemispyynnössä rekisterinpitäjän virheiden on katsottu olevan toistuvia. Rekisterinpitäjän mukaan se käsittelee miljoonia asiakastietoja päivittäin ja investoi jatkuvasti kehittääkseen järjestelmiään ja henkilöstöään. Rekisterinpitäjän mukaan on selvää, että useasta lainsäädännöstä johtuvien veloitteiden vuoksi käsittelyä joudutaan välillä tekemään myös manuaalisesti ja että tästä johtuen virheitä voi myös sattua. Rekisterinpitäjän mukaan on siksi kohtuutonta, että tietosuojavaltuutettu katsoo rekisterinpitäjän toimineen toistuvasti tietosuojasetuksen vastaisesti muutaman tapauksen perusteella.

Rekisterinpitäjä katsoo, että hyvän hallinnon periaatteet ja tietosuojasetuksen 58 artiklan 4 kohta sekä Euroopan Unionin Perusoikeuskirjan 41 artikla edellyttävät, että viranomaisen on hallintoasiassa velvollinen toimimaan puolueettomasti ja oikeudenmukaisesti. Todetessaan että pankki on toistuvasti toiminut 12 artiklan 3 ja 4 kohdissa säädetyn vastaisesti, tietosuojavaltuutettu on rekisterinpitäjän näkemyksen mukaan olettanut rekisterinpitäjän toimivan vastaavissa tällaisissa jatkuvasti virheellisesti kahden tapauksen perusteella. Rekisterinpitäjän mukaan tämä ei kuitenkaan perustu mihinkään muuhun kuin kahteen tapaukseen joissa molemmissa tapauksissa kysymys on pitkälti inhimillisestä virheestä, joiden korjaamiseen rekisterinpitäjä on ryhtynyt heti saatuaan tiedon virheestä.

Rekisterinpitäjän mukaan se toteutti vuonna 2020 lähes 500 rekisteröidyn oikeuksiin liittyvää pyyntöä Pohjoismaissa ja Suomessa yli 200 pyyntöä. Rekisterinpitäjän mukaan se toteuttaa keskimäärin pyynnön kymmenen päivän aikana. Tältä osin rekisterinpitäjän mukaan se ei siis ”toistuvasti” jätä rekisteröityjen oikeuksia toteuttamatta, vaan kyse on ollut tässä tapauksessa yksittäisestä virheestä.

Rekisterinpitäjä toteaa, että Eduskunnan hallintovaliokunta on todennut tietosuojalakiä koskevassa mietinnössään, että tietosuojasääntely ei perustu ankaraan vastuuseen eikä käännettyyn todistustaakkaan. Tämän vuoksi rekisterinpitäjä katsoo, että tietosuojavaltuutettu ei voi pitää rekisterinpitäjän toimintaa toistuvasti virheellisenä ja rekisteröityjen oikeuksia loukkaavina. Kyseiset yksittäistapaukset ovat tulleet tietosuojavaltuutetun tietoon, mutta samaan aikaan rekisterinpitäjä on toteuttanut

merkittävän määrän rekisteröityjen oikeuksia koskevia pyyntöjä tietosuojasetuksen mukaisesti.

Rekisterinpitäjä on selvityksessään viitannut kuulemispyyntöön, jossa on todettu, että ”vaikka tietojen poistaminen olisi ollut perusteltua, hakijan aikaisemmin esitetty pyyntö tutustua tietoihin olisi pitänyt toteuttaa ennen, kuin tiedot poistetaan.” Rekisterinpitäjän mukaan se on asiassa 1601/452/18 toimittanut rekisteröidyille otteen henkilötiedoistaan 4.6.2018 ja asiassa 7587/163/20 rekisterinpitäjä on toimittanut rekisteröidyille otteen henkilötiedoistaan 1.3.2021 postitse. Rekisterinpitäjän mukaan kuulemispyynnössä esitetty toteamus on tältä osin virheellinen.

Rekisterinpitäjän käsityksen mukaan rekisteröity on nimenomaan pyytänyt rekisterinpitäjää poistamaan tiedot ja että hän on pitänyt pääsyä tietoihin toissijaisena poistoon nähden. Rekisterinpitäjän mukaan se ryhtyi toteuttamaan rekisteröidyn pyyntöä rekisteröidyn edellyttämällä tavalla. Tämän vuoksi yllä mainittu kuulemispyynnössä esitetty toteamus on rekisterinpitäjän mukaan virheellinen.

Kuulemispyynnössä on katsottu, että rekisterinpitäjä ei ole toteuttanut kummankaan hakijoiden pyyntöä saada henkilötietonsa poistetuksi tietosuojasetuksen 17 artiklan 1 kohdan a alakohdan edellyttämällä tavalla. Selvityspyynnössä todetaan, että rekisterinpitäjä toteutti poistopyynnöt vasta sen jälkeen, kun tietosuojavaltuutetun toimisto on ollut rekisterinpitäjään yhteydessä.

Rekisterinpitäjä katsoo, että se ei ole voinut toteuttaa rekisteröidyn pyynnön kuin osin, koska rekisterinpitäjällä on ollut selkeä peruste säilyttää henkilötiedot niiltä osin kuin se on ollut jonkin muun perusteen kuin alkuperäisen asiakassuhteen osalta tarpeellista. Rekisterinpitäjän mukaan asiassa 7587/163/20 on ollut kysymys siitä, että perustetta tietojen poistamiselle ei ole ollut. Asiassa 1601/452/18 rekisterinpitäjä on selvityksensä mukaan säilyttänyt tiedot yksittäisen virheen vuoksi, joka on korjattu.

Kuulemispyynnössä on katsottu, että molemmissa tapauksissa oikeus saada henkilötietonsa poistetuksi olisi voitu toteuttaa siltä osin, kun henkilötietoja ei enää tarvittu, mutta rekisterinpitäjä toteutti hakijoiden poistopyynnöt vasta sen jälkeen, kun tietosuojavaltuutetun toimisto oli ollut rekisterinpitäjään yhteydessä. Rekisterinpitäjä katsoo, että sillä ei ollut riittävästi tietoa tietojen poistamiselle ennen tietosuojavaltuutetun toimiston yhteydenottoa. Rekisterinpitäjä toteaa sillä olleen peruste säilyttää tiedot poistopyynnöstä huolimatta. Rekisterinpitäjän mukaan tietojen poistamiseen on ryhdytty tietosuojavaltuutetun toimiston yhteydenoton myötä, koska on pystytty varmentamaan, että osa tiedoista voidaan poistaa riskiperusteisen arvion mukaisesti. Rekisterinpitäjän mukaan se on ollut yhteydessä rekisteröityihin myös poistopyyntöjen toteuttamisen osalta.

Seuraamuksesta

Rekisterinpitäjä katsoo, että se on ryhtynyt toimiin huomattavan virheen korjaamiseksi ja että se on ryhtynyt toimiin nopeasti, kuitenkin viimeistään tietosuojavaltuutetun otettua yhteyttä. Rekisterinpitäjä katsoo myös, että se ei ole ollut toistuvasti ja tarkoituksellisesti huolimaton henkilötietojen käsittelyssä rekisteröityjen poistopyynnön ja henkilötietoihin pääsypyyntöjen osalta. Rekisterinpitäjän mukaan sen toimintaa ei voida oikeuskäytännön valossa pitää tahallisenä.

Rekisterinpitäjän mukaan virheen kesto, luonne ja vakavuus ei ole merkittävä. Rekisterinpitäjän mukaan rekisteröityjen oikeudet eivät ole merkittävästi vaarantuneet

virheen seurauksena, eikä asiasta ei ole myöskään aiheutunut rekisteröidyille taloudellisia vaikutuksia.

Rekisterinpitäjän mukaan sen virheessä on kysymys inhimillisestä virheestä pankin palveluissa. Kuten edellä on todettu, tavanomaisesti rekisterinpitäjä toteuttaa rekisteröityjen pyynnöt kymmenen päivän aikana eli selvästi tietosuoja-asetuksen edellyttämässä aikataulussa ja laajuudessa. Kyseessä ei siis ole rekisterinpitäjän tietoisesta tai tuottamuksellisesta menettelystä rekisteröityjen oikeuksien toteuttamisessa.

Tämän lisäksi rekisterinpitäjä toteaa ryhtyneensä korjaaviin toimenpiteisiin virheen huomattuaan, joka on osittain rekisterinpitäjän mukaan johtunut siitä, että asia on tullut todellisuudessa pankin tietoon vasta asian tietosuojavaltuutetun kautta, koska rekisteröity ei ole tehnyt pyyntöä turvallisesti varmennettavalla tavalla.

Lisäksi kyseessä on rekisterinpitäjän työntekijän tekemä inhimillinen virhe niin poistossa kuin tavassa jolla rekisteröityjen oikeudet on toteutettu. Tältä osin kyse ei ole rekisterinpitäjän mukaan järjestelmällisestä virheestä vaan tilanteesta, joka on valitettavasti mahdollista johtuen rekisterinpitäjän korkeista asiakasmääristä.

Rekisterinpitäjän mukaan sen virheellisen menettelyn kohteena on ollut hyvin tavanomaisia henkilötietoja, kuten nimi, osoite ja puhelinnumero. Näitä osin tietojen luonne on ollut rekisterinpitäjän mukaan sellainen, mikä ei aiheuta merkittäviä oikeudenmenetyksiä rekisteröidyille. Lisäksi molemmissa tapauksissa on ollut rekisterinpitäjän mukaan kyse yhteensä kahden rekisteröidyn tiedoista, joten kyseessä on myös siltä osin vähäinen virhe.

Rekisterinpitäjä katsoo, että seuraamuskollegion ei tulisi määrätä sille hallinnollista seuraamusmaksua asiassa, vaan korkeintaan tietosuoja-asetuksen 58 artiklan mukainen huomautus.

Rekisterinpitäjä on ilmoittanut, että konsernin vuosiliikevaihto oli vuonna 2021 11.502 miljoonaa euroa. Rekisterinpitäjän mukaan liikevaihto ei sisällä rahoitusvelkojen negatiivista korkokulua, koska se on luonteeltaan kustannuserä.

Sovellettavasta lainsäädännöstä

Tietosuoja-asetusta on sovellettu 25.5.2018 alkaen. Säädös on asetuksena jäsenvaltioissa välittömästi sovellettavaa oikeutta. Tietosuoja-asetus sisältää kansallista liikumavaraa, minkä perusteella kansallisella lainsäädännöllä voidaan täydentää ja täsmentää asetuksessa nimenomaan määriteltyjä seikkoja. Tietosuoja-asetusta täsmentää kansallinen tietosuojalaki (1050/2018), jota on sovellettu 1.1.2019 alkaen. Tietosujalailla kumottiin aiemmin voimassa ollut henkilötietolaki (523/1999).

Tarkastusoikeutta koskeva pyyntö on esitetty rekisterinpitäjälle ja asia on saatettu viireille tietosuojavaltuutetun toimistossa henkilötietolain voimassaoloaikana. Henkilötietolain voimassaollessa rekisteritietojen tarkastamista koskevaan asiaan sovellettiin henkilötietolain 26–28 §:iä. Rekisterinpitäjälle esitetty rekisteritietojen tarkastamista koskeva pyyntö on perustunut henkilötietolain mukaiseen tarkastusoikeuteen.

Tietosuojalain 38 § sisältää siirtymäsäännöksen, jonka 3 momentin mukaan tietosuoja-lain voimaan tullessa vireillä olevassa tarkastusoikeuden toteuttamista koskevassa asiassa ei sovelleta sellaisia tietosuoja-asetuksen 12 ja 15–18 artiklan säännöksiä, joissa asetetaan rekisterinpitäjälle laajempia velvollisuuksia kuin tietosuojalain

voimaan tullessa voimassa olleet säännökset edellyttävät, jos mainittujen tietosuojasetuksen säännösten soveltaminen olisi rekisterinpitäjän kannalta kohtuutonta.

Tietosuojalain 38 § 3 momentin mukainen arviointi

Henkilötietolain 26 §:ssä säädettiin henkilörekisteriin talletetun tiedon tarkastamisesta. Lainkohdan mukaan jokaisella oli salassapitosäännösten estämättä oikeus tiedon etsimiseksi tarpeelliset seikat ilmoitettuaan saada tietää, mitä häntä koskevia tietoja henkilörekisteriin oli talletettu tai, että rekisterissä ei ollut häntä koskevia tietoja. Saman lain 27 §:ssä säädettiin tarkastusoikeuden rajoituksista. Kyseisen lain 28 §:ssä säädettiin tarkastusoikeuden toteuttamisesta. Viimeksi mainitun pykälän 2 momentin mukaan rekisterinpitäjän oli ilman aiheutonta viivytystä varattava rekisteröidylle tilaisuus tutustua 26 §:ssä tarkoitettuihin tietoihin tai annettava tiedot pyydetessä kirjallisesti. Tiedot oli annettava ymmärrettävässä muodossa. Saman lain 3 §:n 5 kohdan mukaan rekisteröidyllä tarkoitettiin henkilöä, jota henkilötieto koski.

Oikeudesta saada tarkastaa tiedot

Tietosuojasetuksen 15 artiklassa säädetään rekisteröidyn oikeudesta saada tarkastaa omat tietonsa. Säännöksen mukaan rekisteröidyllä on oikeus saada rekisterinpitäjältä vahvistus siitä, että häntä koskevia henkilötietoja käsitellään tai että niitä ei käsitellä, ja jos näitä henkilötietoja käsitellään, oikeus tarkastaa tiedot sekä muut artiklassa mainitut tiedot. Saman artiklan 3 kohdan mukaan rekisterinpitäjän on toimitettava jäljennös käsiteltävistä henkilötiedoista. Saman artiklan 4 kohdan mukaan oikeus saada 3 kohdassa tarkoitettu jäljennös ei saa vaikuttaa haitallisesti muiden oikeuksiin ja vapauksiin. Rekisteröidyn oikeuksien käyttämisessä ja toteuttamisessa noudatettavista menettelytavoista säädetään tietosuojasetuksen 12 artiklassa. Tietosuojasetuksen 4 artiklan 1 kohdan mukaan ”henkilötiedoilla” tarkoitetaan kaikkia tunnistettuun tai tunnistettavissa olevaan luonnolliseen henkilöön, jäljempänä ”rekisteröity” liittyviä tietoja.

Edellä kuvatut tietojen tarkastamista koskevat henkilötietolain säännökset ja tietosuojasetuksen säännökset rekisteröidyn oikeudesta saada tarkastaa tiedot ovat keskenään päällekkäisiä ja aineellisesti lähes saman sisältöisiä. Näin ollen lähtökohtaisesti ei voida katsoa, että tietosuojasetuksen 15 artiklassa asetettaisiin rekisterinpitäjälle käsillä olevassa asiassa laajempia velvollisuuksia kuin mitä henkilötietolain 26–28 § olisi edellyttänyt. Sen vuoksi asiassa sovelletaan tietosuojalain 38 § 3 momentin mukaisesti tietosuojasetuksen 15 artiklaa ja siihen liittyviä säännöksiä.

Oikeudesta saada poistaa tiedot

Rekisterinpitäjälle esitetty henkilötietojen poistoa koskeva pyyntö on perustunut tietosuojasetuksen artiklan 17 mukaiseen poisto-oikeuteen.

Asian rajat ylittävän luonteen arviointi

Rekisterinpitäjän päätoimipaikka sijaitsee Suomessa, mutta rekisterinpitäjällä on toimipaikkoja useammassa jäsenmaassa. Asiassa on siis ollut tarpeellista arvioida sitä, liittyykö selvityksen kohteena oleva henkilötietojen käsittely rekisterinpitäjän toimipaikkoihin muissa EU/ETA maissa ja vaikuttaako selvityksen kohteena oleva henkilötietojen käsittely mahdollisesti merkittävästi muissa EU/ETA maissa oleviin rekisteröityihin. Rekisterinpitäjä on 2.12.2021 antamassaan selvityksessä todennut, että

arvioinnin kohteena olevat rekisteröidyn oikeuksien toteuttamiseen liittyvät rekisterinpitäjän toimintatavat ja ohjeet on määritelty Suomessa rekisterinpitäjän toimesta. Rekisterinpitäjän käsityksen mukaan arvioinnin kohteena oleva henkilötietojen käsittely ei vaikuta merkittävästi rekisteröityihin muissa EU/ETA maissa. Rekisterinpitäjän mukaan sillä on erilliset toimintaohjeet arvioinnin kohteena oleville rekisteröidyn oikeuksille muissa pohjoismaissa.

Rekisterinpitäjältä saadun selvityksen perusteella vireille saatettu asia liittyy ainoastaan rekisterinpitäjän Suomessa sijaitsevaan toimipaikkaan, eikä rekisterinpitäjän toimintatavalla hakijan oikeuksien toteuttamisessa ole ollut merkittäviä vaikutuksia rekisteröityihin muissa jäsenmaissa. Näin ollen tietosuojavaltuutettu katsoo, että kysymyksessä oleva asia voidaan käsitellä 56 artiklan 2 kohdan mukaisesti paikallisesti.

Oikeudellinen kysymys

Hakijan asiaan liittyy seuraavat oikeudelliset kysymykset:

- 1) onko rekisterinpitäjän toiminta hakijan tietosuoja-asetuksen mukaisen tarkastusoikeuden toteuttamiseksi täyttänyt tietosuoja-asetuksen 12 artiklan 3 ja 4 kohdissa säädetyt vaatimukset,
- 2) onko rekisterinpitäjä toteuttanut hakijan oikeuden tutustua henkilötietoihinsa tietosuoja-asetuksen 15 artiklan 3 kohdan mukaisesti, ja
- 3) onko rekisterinpitäjä toteuttanut hakijan oikeuden saada henkilötietonsa poistetuksi tietosuoja-asetuksen 17 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti.

Mikäli henkilötietojen käsittely ei ole ollut tietosuoja-asetuksen säännösten mukaista, asiassa on ratkaistavana se, mikä tietosuoja-asetuksen 58 artiklan 2 kohdan mukainen seuraamus toiminnasta on määrättävä.

Tietosuojavaltuutetun päätös

Tietosuojavaltuutettu katsoo, että rekisterinpitäjä ei ole noudattanut seuraavia yleisen tietosuoja-asetuksen kohtia: 1) 12 artiklan 3 ja 4 kohdat 2) 15 artiklan 3 kohta 3) 17 artiklan 1 kohdan a alakohta.

Huomautus

Tietosuojavaltuutettu antaa rekisterinpitäjälle tietosuoja-asetuksen 58 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisen huomautuksen. Tietosuojavaltuutettu huomauttaa, että rekisterinpitäjän toiminta hakijan oikeuksien toteuttamiseksi ei täyttänyt tietosuoja-asetuksen 12 artiklan 2–4 kohdissa säädettyjä veloitteita. Tietosuojavaltuutettu huomauttaa, että rekisterinpitäjä ei ole toteuttanut hakijan pyyntöä tarkastaa henkilötietonsa tietosuoja-asetuksen 15 artiklan mukaisesti. Tässä yhteydessä tietosuojavaltuutettu toteaa, että menettely on ollut erityisen moitittavaa siltä osin kuin rekisterinpitäjä poisti tiedot ennen, kuin rekisteröidyn tarkastusoikeus oli toteutettu.

Tietosuojavaltuutettu huomauttaa lisäksi, että rekisterinpitäjä ei ole toteuttanut hakijan pyyntöä saada henkilötietonsa poistetuksi tietosuoja-asetuksen 17 artiklan mukaisesti.

Tietosuojavaltuutettu katsoo, että asiassa on ollut kyse yksittäistapauksesta, jonka vuoksi huomautus on riittävä seuraamus. Päätös voidaan kuitenkin ottaa huomioon jatkossa mahdollisten muiden rekisterinpitäjää koskevien valvontatoimenpiteiden yhteydessä.

Perustelut

Oikeuksien toteuttamista koskevat veloitteet

Tietosuojasetuksen 12 artiklassa säädetään rekisteröidyn oikeuksien käyttöä koskevista säännöistä. Saman artiklan 3 kohdan mukaisesti rekisterinpitäjän on toimitettava rekisteröidylle tiedot toimenpiteistä, joihin on ryhdytty artiklojen 15–22 nojalla tehdyn pyynnön johdosta ilman aiheutonta viivytystä ja joka tapauksessa kuukauden kuluessa pyynnön vastaanottamisesta. Määräaikaa voidaan tarvittaessa jatkaa enintään kahdella kuukaudella ottaen huomioon pyyntöjen monimutkaisuus ja määrä. Rekisterinpitäjän on ilmoitettava rekisteröidylle tällaisesta mahdollisesta jatkamisesta kuukauden kuluessa pyynnön vastaanottamisesta sekä viivästymisen syyt.

Jos rekisterinpitäjä ei toteuta toimenpiteitä rekisteröidyn pyynnön perusteella, rekisterinpitäjän on tietosuojasetuksen 12 artiklan 4 kohdan mukaan ilmoitettava rekisteröidylle syyt siihen viipymättä ja viimeistään kuukauden kuluessa pyynnön vastaanottamisesta. Rekisterinpitäjän on myös kerrottava mahdollisuudesta tehdä valitus valvontaviranomaiselle ja käyttää muita oikeussuojakeinoja.

Hakija on esittänyt pyynnön päästä tietoihinsa 21.11.2017 päivättyllä kirjeellä mutta ei ollut kertomansa mukaan saanut siihen vastausta. Rekisterinpitäjä on selvityksessään todennut, että se ei ole löytänyt hakijan 21.11.2017 lähettämää kirjettä. Rekisterinpitäjän mukaan se on vastannut hakijan toiseen, 19.3.2018 lähettämään kirjeeseen 4.6.2018. Vastauksen toimittamisessa on näin ollen kestänyt yli puoli vuotta. Mikäli hakijan ensimmäinen kirje ei olisi jostain syystä mennyt perille, vastauksen toimittamisessa toiseen kirjeeseen on kestänyt joka tapauksessa yli 2 kuukautta. Saadun selvityksen mukaan jäljennös ei sisältänyt kaikkia tietoja. Rekisterinpitäjä on tietosuojavaltuutetun toimistolle 27.5.2020 toimitetussa selvityksessä todennut, että se ottaa yhteyttä hakijaan puuttuneiden tietojen toimittamiseksi. Lisäksi hakija oli kertomansa mukaan 16.7.2020 päivättyllä kirjeellä toistanut pyyntönsä saada tarkastaa kaikki rekisterinpitäjän käsittelemät hakijaa koskevat tiedot. Rekisterinpitäjän mukaan se otti hakijaan yhteyttä syyskuussa 2020. Tietosuojavaltuutettu katsoo, että rekisterinpitäjä ei ole vastannut hakijan pyyntöön ilman aiheutonta viivytystä tietosuojasetuksen 12 artiklan 3 ja 4 kohtien edellyttämällä tavalla.

Tarkastusoikeuden toteuttaminen

Tietosuojasetuksen 15 artiklassa säädetään rekisteröidyn oikeudesta saada tarkastaa tietonsa. Säännöksen mukaan rekisteröidyllä on oikeus saada rekisterinpitäjältä vahvistus siitä, että häntä koskevia henkilötietoja käsitellään tai että niitä ei käsitellä, ja jos näitä henkilötietoja käsitellään, oikeus saada tarkastaa tiedot. Rekisteröidylle on toimitettava myös muut artiklassa mainitut henkilötietojen käsittelyä koskevat tiedot. Saman artiklan 3 kohdan mukaan rekisterinpitäjän on toimitettava jäljennös käsiteltävistä henkilötiedoista.

Rekisterinpitäjä on tietosuojavaltuutetun toimistolle antamassaan selvityksessä todennut, että rekisterinpitäjän 4.6.2018 toimittama jäljennös on sisältänyt osan hakijaa

koskevista henkilötiedoista. Rekisterinpitäjän mukaan vastaus ei hakijan tapauksessa sisältänyt saatekirjettä, jossa hakijaa olisi kehoitettu täsmentämään pyyntöään. Saadun selvityksen mukaan tämä on johtunut sisäisestä väärinymmärryksestä. Rekisterinpitäjä on tietosuojavaltuutetun toimistolle 27.5.2020 antamassaan selvityksessään todennut, että se ottaa yhteyttä hakijaan varmistaakseen, että hakijan toivomat tiedot toimitetaan hänelle.

Tietosuoja-asetuksen johdanto-osan perustelukappaleessa 62 on todettu, että jos rekisterinpitäjä käsittelee merkittäviä määriä rekisteröityä koskevia tietoja, rekisterinpitäjä voi pyytää rekisteröityä täsmentämään riittävällä tavalla ennen tietojen luovuttamista, mitä tietoja tai mitä käsittelytoimia rekisteröidyn pyyntö koskee. Mahdollisuus pyytää rekisteröityä täsmentämään tarkastuspyyntöä ei kuitenkaan rajoita rekisteröidyn oikeutta saada kaikki tiedot.

Hakijan on vastineessaan (29.10.2020) todennut, että rekisterinpitäjä ei ole toimittanut hänelle kaikkia tietoja. Hakijan mukaan hän oli saanut rekisterinpitäjältä 11.10.2020 päivätyn kirjeen, jossa rekisterinpitäjä pyysi hakijaa täsmentämään tarkastuspyyntöään. Rekisterinpitäjä on pyytänyt hakijaa täsmentämään tarkastusoikeutta koskevaa pyyntöään yli kaksi vuotta jälkeen, kun rekisteröity on ensimmäisen kerran pyytänyt saada tarkastaa tietonsa. Hakijaa on pyydetty täsmentämään tarkastuspyyntöään siitä huolimatta, että hakija oli kertomansa mukaan pyytänyt rekisterinpitäjältä useampaan kertaan (21.11.2017, 19.3.2018, 16.7.2020) haluavansa saada pääsyn kaikkiin tietoihin.

Hakija oli esittänyt rekisterinpitäjälle tarkastusoikeuden ohella myös tietojen poistamista koskevan pyynnön. Rekisterinpitäjä on ensin todennut, että tietoja ei voida poistaa. Myöhemmin rekisterinpitäjä ilmoitti tietosuojavaltuutetun toimistolle tehneensä tietojen säilyttämistä koskevan riskiarvion ja poistaneensa hakijaa koskevat tiedot. Tämä tapahtui ennen, kuin rekisterinpitäjä oli toteuttanut hakijan pyynnön tarkastaa tietonsa kokonaisuudessaan. Tietosuojavaltuutettu katsoo, että rekisterinpitäjä ei ole toteuttanut hakijan tarkastusoikeutta tietosuoja-asetuksen 15 artiklan 3 kohdan edellyttämällä tavalla. Tietosuojavaltuutettu katsoo, että rekisterinpitäjän on täytynyt ymmärtää hakijan pyytäneen saada jäljennöksen kaikista henkilötiedoistaan. Rekisterinpitäjän olisi pitänyt täsmentämiskehotuksen sijaan toteuttaa hakijan pyyntö kokonaisuudessaan toimittamalla hakijalle ne henkilötiedot, jotka puuttuivat 4.6.2018 toimitetusta jäljennöksestä. Kysymyksessä olevat tiedot olisi tullut toimittaa ennen tietojen poistamista.

Tietojen poistaminen

Tietosuoja-asetuksen 17 artiklassa säädetään rekisteröidyn oikeudesta saada häntä itseään koskevat tietonsa poistetuksi. Säännöksen mukaan rekisteröidyllä on tietysin edellytyksin oikeus saada rekisterinpitäjä poistamaan rekisteröityä koskevat henkilötiedot ilman aiheetonta viivytystä. Rekisterinpitäjällä on velvollisuus poistaa henkilötiedot ilman aiheetonta viivytystä muun muassa silloin, jos henkilötietoja ei enää tarvita niihin tarkoituksiin, joita varten ne kerättiin tai joita varten niitä muutoin käsiteltiin. Rekisteröidyllä on 17 artiklan mukainen oikeus saada tietonsa poistetuksi myös silloin, kun rekisteröity vastustaa käsittelyä 21 artiklan 1 kohdan nojalla eikä käsitteilyyn ole olemassa perusteltua syytä.

Saatuun rekisterinpitäjältä 4.6.2018 jäljennökseen henkilötiedoistaan hakija oli ottanut rekisterinpitäjään uudestaan yhteyttä 13.6.2018 ja pyytänyt henkilötietojensa poistamista.

Rekisterinpitäjän antaman selvityksen mukaan hakijan pyyntöä saada tiedot poistetuksi ei toteutettu, sillä rekisterinpitäjä on katsonut, että se voi edelleen säilyttää henkilötietoja lainsäädäntöön ja oikeutettuun etuun perustuen. Rekisterinpitäjä on sittemmin tietosuojavaltuutetun toimistolle antamassaan selvityksessä todennut, että hakijan sopimuksen päättymisajankohta oli merkitty sen järjestelmään virheellisesti. Rekisterinpitäjä on selvityksessä todennut, että kyseistä sopimusta koskevia tietoja ei tarvitse enää säilyttää ja hakijan tätä palvelua koskevat tiedot poistetaan.

Tietosuojavaltuutetun toimisto pyysi tarkempia perusteluja hakijan jäljelle jääneiden henkilötietojen säilyttämiselle. Vastauksessaan rekisterinpitäjä totesi tehneensä riskiperusteisen arvioinnin ja katsoneensa, että hakijan loputkin tiedot voidaan poistaa. Rekisterinpitäjän mukaan arvioinnissa oli otettu huomioon asiakkaan rekisterinpitäjälle antama palaute ja rekisterinpitäjän tekemä sopimusta koskeva virhekirjaus. Rekisterinpitäjä on kuulemispyynnössään todennut, että sillä ei ollut riittävästi tietoa tietojen poistamiselle ennen tietosuojavaltuutetun toimiston yhteydenottoa.

Tietosuojavaltuutettu katsoo, että rekisterinpitäjä ei ole toteuttanut hakijan oikeutta saada tiedot poistetuksi 17 artiklan 1 kohdan a alakohdan edellyttämällä tavalla. Hakija on pankille lähettämässään 13.6.2018 päivätyssä kirjeessään tuonut esille mahdollisen virheen tiedoissaan. Hakija on antanut pankille palautetta tietojen säilytysajasta myös 16.7.2020 päivätyssä kirjeessään. Tästä huolimatta pankki poisti tiedot tarpeettomina vasta sen jälkeen, kuin tietosuojavaltuutettu oli pankkiin yhteydessä maaliskuussa 2021. Tietosuojavaltuutettu katsoo, että rekisterinpitäjä olisi voinut toteuttaa hakijan pyynnön sopimusta koskevan virhekirjauksen ja hakijan palautteen perusteella oma-aloitteisesti ennen, kuin tietosuojavaltuutettu tiedusteli tarkempia perusteluja hakijan jäljellä olevien tietojen säilyttämiselle.

Sovelletut lainkohdat

Perusteluissa mainitut.

Muutoksenhaku

Tietosuojalain (1050/2018) 25 §:n mukaan tähän päätökseen voi hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen noudattaen mitä laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) säädetään. Valitus tehdään hallinto-oikeuteen.

Tiedoksianto

Päätös annetaan tiedoksi hallintolain (434/2003) 60 §:n mukaisesti postitse saantitiedustusta vastaan.

Päätös ei ole vielä lainvoimainen.